

imię i nazwisko: ..... klasa: .....

nazwa szkoły: .....

imię i nazwisko Twojego nauczyciela języka polskiego: .....

**„ZŁOTA ŻABA” 2018/2019
etap II - 30 marca 2019 roku**

Konkurs w Dziedzinie Literatury i Języka Polskiego

Organizator: Fundacja Edukacji Społecznej EKOS

Cieszę się, że zdecydowałeś się na udział w naszym konkursie. Przed Tobą zadania, na których rozwiązanie masz 120 minut. Zadania 1, 2, 3, 6 i 8 wykonaj na kartce papieru kancelaryjnego. U góry kartki napisz swoje imię i nazwisko, nazwę szkoły, imię i nazwisko nauczyciela języka polskiego. Czytaj uważnie polecenia, dbaj o precyzję i poprawność językową swoich wypowiedzi, przede wszystkim jednak myśl, myśl, myśl ... POWODZENIA! Twoja Żaba

Zadanie 1. (0-16 pkt.) W starożytnej Grecji pisano, nie rozdzielając słów. Zapisz antyczne sentencje zgodnie z zasadami współczesnej pisowni i interpunkcji.

MĄDROŚĆJESTUZALEŻNIONAODTRZECHRZECZYOSOBOWOŚCIWIEDZYSAMOKONTROLI (Arystoteles)

BYĆSZCZĘŚLIWYMTEGOTRZEBASIĘUCZYĆ (Eurypides)

GDYBYMNIEMIAŁNADZIEINIEOSIĄGNĄŁBYMTEGOCOWYDAJESIĘNIEOSIĄGALNE (Heraklit z Efezu)

WSZYSTKOCOCZŁOWIEKZWIERZĘCIUWYRZĄDZIŁSPADNIEZPOWROTEMNACZŁOWIEKA (Pitagoras)

DWIENAJKRÓTSZEODPOWIEDZITAKINIEWYMAGAJĄNAJDŁUŻSZEGOZASTANOWIENIA (Pitagoras)

TAKPOSTĘPUJZPRZYJACIÓLMIABYNIESTALISIĘNIEPRZYJACIÓLMIAZNIEPRZYJACIÓLMIŻEBYJAKNAJPĘDZEJ

STALISIĘTOBIEPRZYJACIÓLMI (Pitagoras)

JEMYABYŻYĆNIEŻYJEMYABYJEŚĆ (Sokrates)

Zadanie 2. (0-44 pkt.) Przepisz tekst, zastąp wyrażenia i zwroty w nawiasach frazeologizmami z wyrazem „słowo”, podkreśl utworzone związki frazeologiczne.

„Na słowo honoru”

Zdenerwowany wynalazca pokrzykiwał (nie unikając dosadnych określeń) i miotał się po swoim laboratorium. Dotąd (nie powiedział nic złego) na swojego pomocnika, któremu nieraz (systematycznie, dokładnie) tłumaczył, jak ważny jest porządek w pracowni. A tu taki kłopot, zniknęły niezbędne odczynniki! Odkrywca słyszał z tego, że (zwracał uwagę na to, co mówił), a przecież zwierzył się niedawno przyjacielowi, że (nie wyzyskał wszystkich możliwości) w sprawie najnowszego wynalazku, czyli genialnej substancji klejącej, o którym (nie powiedział nikomu) do tej pory. Trzeba powtórzyć doświadczenie, żeby (mieć rozstrzygający głos) w świecie nauki. Przyjaciel na pewno będzie (złośliwie przyczepiać się do szczegółów). Tymczasem wystraszony pomocnik próbował (przerwać wypowiedź) odkrywey i (po kolei, dokładnie) wyjaśnić, że wynalazek jest do niczego, bo sklezione genialnym niby-klejem kartki (ledwie się trzymały).

Zadanie 3. (0-20 pkt.) Literom w kwadratach przydzielono punkty, ułóż z nich według instrukcji powiedzenie składające się z 4 słów.

Uwaga – tych samych liter możesz użyć więcej niż raz.

A ₁	A ₅	C ₂	D ₂	E ₁	G ₃	H ₃	I ₁	L ₂	N ₁	O ₁	R ₁	T ₂	U ₃
----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

- Trzyliterowe słowo za 5 punktów - przyimek komunikujący o przeznaczeniu kogoś lub czegoś.
- Ośmioliterowe słowo za 19 punktów - imiesłów przymiotnikowy czynny wyrażony w dopełniaczu liczby pojedynczej rodzaju męskiego oznaczający kogoś chętnego do czegoś.
- Trzyliterowe słowo za 4 punkty - zaimek rzeczowny wyrażony w mianowniku sugerujący nieistnienie obiektu lub zdarzenia.
- Ośmioliterowe słowo za 14 punktów - przymiotnik wyrażony w dopełniaczu liczby pojedynczej rodzaju nijakiego oznaczający czynność niewymagającą wysiłku.

Zadanie 4. (0-28 pkt.) We właściwe miejsca diagramu wpisz wyrazy o poniższych znaczeniach, zawierające literę „o”. Litery z ponumerowanych pól utworzą hasło; zapisz je pod spodem.

				O	4			
	6 P		10	O				
				O				
3				O				
	11 Z		5	O				
		7		O		9		
				O			1 B	
			2 A	O				

rodzaj okularów na jedno oko; pojazd o napędzie mechanicznym; jest nim kwadrat albo prostokąt; jest nim np. rower i motocykl; lokomotywa z silnikiem napędzanym parą; duży ssak morski; ulubiona, wymyślna potrawa; jesienny miesiąc

HASŁO: .....

Zadanie 5. (0-12 pkt.) Rozstrzygnij na podstawie tekstu: prawda czy fałsz? (Skreśl nieprawidłową odpowiedź).

Księga ‘duża książka, dzieło, tom, utwór’. Wyraz odziedziczony z prsł. o zasięgu ogólnosłowiańskim (por. czes. *kniha*, ukr. *knýha*, brus. *kníha*, sch. *knjiga*). [...] Współcześnie **księga** to ‘znaczna ilość kartek, arkuszy papieru zwykle drukowanych lub pisanych, zszytych w jedną całość (dużych rozmiarów)’ oraz ‘część, rozdział, np. utworu literackiego, tekstu prawnego’, a w dawnej polszczyźnie często ‘pewna ilość kart, arkuszy, zwój papieru, pergaminu niezapisanego’, ‘rejestr, spis, zapiski’; **książkami** nazywano też ‘tabliczki kamienne i woskowe do notowania’; w tym samym znaczeniu występowały łac. *liber, codex, volumen*. [...] Od wyrazu **księga** utworzono formację zdrobniałą **książka**, lecz już w XVI w. wyraz ten stał się nazwą neutralną, **księga** zaś była odczuwana jako zgrubienie, a pojawiło się nowe zdrobnienie: **książeczka**. Te relacje znaczeniowe i ekspresywne utrzymały się do chwili obecnej. Inne derywaty: **księżny, księżny** (XVII w., K) ‘związany z księgami, służący księgom’, np. *kramnica księżna; księżnica* (XVI w. L) ‘biblioteka, miejsce przechowywania książek’ (w XVII w. też ‘kramnica księżna’, czyli ‘księgarnia’), ogólnie: ‘pomieszczenie na książki’ (por. łac. *libraria* ‘księżnica’, *liber* ‘książka’); **książnik, księżnik** (XVI w. M) ‘zajmujący się handlem książkami, księgarz’, ale już od XVI w. jako element wyrazu złożonego **czarnoksiężnik, czarnoksiężnik** ‘zajmujący się magią, czarami’; **księgarz** (XVI w. L) ‘zajmujący się sprzedażą książek’, ‘przepisywacz, kopista’, ‘introligator’; **księgarnia** (XVI w. L) ‘sklep, w którym sprzedaje się książki’ [...].

Objaśnienia: brus. – białoruski, czes.- czeski, łac. – łaciński, por. – porównaj, prsł. – język prasłowiański, sch. – serbsko-chorwacki, ukr. – ukraiński, K – słownik polsko-łacińsko-grecki G. Knapusza, Kraków 1621, L – słownik języka polskiego S. B. Lindego, Warszawa 1807-1814, M – słownik łacińsko-polski J. Mączyńskiego, Królewiec 1564.

(na podstawie K. Długosz-Kurczabowej, *Wielkiego słownika historyczno-etymologicznego języka polskiego*, Warszawa 2008)

Wyraz <i>książka</i> początkowo nie miał znaczenia neutralnego.	P	F
Wyraz <i>czarnoksiężnik</i> ma inne pochodzenie niż wyraz <i>księżnik</i> .	P	F
Język polski pochodzi od języka białoruskiego.	P	F
Wyraz <i>księga</i> współcześnie oznacza również zwój papieru.	P	F
Wyraz <i>księżnica</i> ma więcej niż jedno znaczenie.	P	F
Język prasłowiański nie jest przodkiem języków słowiańskich.	P	F
Wyrazy <i>introligator</i> i <i>sprzedawca książek</i> w XVI w. nie miały tego samego znaczenia.	P	F
Najwięcej znaczeń wyrazów pochodzących od słowa <i>księga</i> znajduje się w słowniku języka polskiego S. B. Lindego.	P	F
<i>Księżnica</i> nie jest derywatem od wyrazu <i>księga</i> .	P	F
Język serbskochorwacki należy do rodziny języków słowiańskich.	P	F
Wyrazy <i>introligator</i> i <i>kopista</i> nigdy nie były synonimami.	P	F
<i>Liber</i> jest łacińskim odpowiednikiem wyrazów <i>książka, księga</i> i <i>księgarnia</i> .	P	F

Zadanie 6. (0 – 32 pkt.) Napisz siedmiozłogłowy wiersz o tańcu do podanych końcówek wersów. Zachowaj układ strof.

przód
but
tył
sił

krok
bok
blask
trzask

dłoń
koń
puk
nóg

(„Złota Żaba” 2013/2014)

Zadanie 7. (0 – 18 pkt.) Wpisz do środkowej kolumny słowo, którego znaczenie będzie odpowiadało jednocześnie znaczeniom podanym w skrajnych kolumnach.

AUTENTYK		DZIWAK
KRAWĘDŹ		OSZUSTWO
BRYŁA		GLOB

KARA		POMIESZCZENIE
DOKUMENT		POTWIERDZENIE
SKRZYNIA		BAGAŻNIK

Zadanie 8. (0 – 30 pkt.) Rozdziel pomieszane wersy dwóch dwunastowersowych bajek Ignacego Krasickiego zatytułowanych „Lew i zwierzęta”. Bajki przepis, pogrubione zostały pierwsze wersy każdego z utworów.

Lew, ażeby dał dowód, jak wielce łaskawy,
Przypuszczał konfidentów do swojej zabawy.
Ryś odzienie wytworne, zając rączę nogi.
Rzekł lew, gdy się go wszyscy o zdanie pytali:
Polowali z nim razem, a na znak miłości
Gdy się wszystkie zwierzęta u lwa znajdowały,
Wielbłądy wstrzemięźliwość, lamparty odwagę.
On jadł mięso, kompanom ustępował kości.
Słoń roztropność zachwalał, żubr mienił powagę,
"Według mnie ten najlepszy, co się najmniej chwali".
Wilk staranie przemyślne, jak zdobywszy dostać.
Gdy się więc więc dobroć taka rozgłosiła wszędy,

Chcąc im jawnie pokazać większe jeszcze względy,
Ażeby się na jego łasce nie zawiedli,
Pozwolił, by jednego spośród siebie zjedli.
Po pierwszym poszedł drugi i trzeci, i czwarty.
Widząc, że się podpaśli, lew, choć nieobzarty,
Żeby ująć drapieży, a sobie zakału,
Pies wierność, liszka umysł w fortele obfity,
Sarna kształtną subtelną, jeleni piękne rogi,
Dla kary, dla przykładu, zjadł wszystkich pomału.
Był dyskurs: jaki przymiot w zwierzu doskonały.
Niedźwiedz moc znamienitą, koń ozdobną postać,
Baran łagodność, osiel żywot pracowity.